גוזמאית בצרות!

הצגה קומית-ספרותית מאת מיכל רובין

ע"פ "גוזמאי הבדאי" מאת לאה גולדברג

ובשילוב מוזיקה מאת סשה ארגוב

על ההצגה

לאה שמש היא "פקחית שמש וים", נצר לשושלת מפוארת של פקחיות.
בכל בוקר היא פותחת את הים, תולה את השמש, מפזרת את הצדפים ומכינה את החוף לכבוד הרוחצים.

אלא שלאה מעט מפוזרת, וקצת מאחרת, ולפעמים היא נסחפת לכל מיני סיפורים וגוזמאות,
ואז היא שוכחת מה עליה לעשות...

ההצגה מאושרת ע"י סל תרבות ארצי
ומתאימה לידי הגן ולכיתות א-ג

גננות ומורות יקרות,

המופע **גוזמאית בצרות** מבוסס על אוסף הגוזמאות* שכתבה לאה גולדברג
ושאוגדו בספר "גוזמאי הבדאי".

אני שולחת לכן ערכת הכנה על מנת להעמיק את ההנאה והחוויה של הילדים.
בערכה מצורפות שלוש גוזמאות מתוך ההצגה.
אני ממליצה להראות לילדים את האיורים של הגוזמאות ולעשות מדרש תמונה,
לאחר מכן כדאי לספר כל גוזמה במשך כמה ימים עד שהילדים מכירים אותה היטב
מבחינה תכנית ומבחינה שפתית, בצורה כזו שהם יודעים להשלים את החריזה.

כמו כן ניתן וכדאי ללוות את לימוד הגוזמאות בעבודה יצירתית.
מצורפים רעיונות לכל גוזמה ובוודאי יעלו לכן רעיונות משל עצמכן.

***גוזמה** הפרזה, דבר מתואר בצורה מופרזת ומוגדלת
***בדיה** בדותה, אגדה, דבר שלא היה ולא נברא.

בְּצִמְצוּם בְּקַרְקָרָה

סָח רֵעֵנוּ: "מִי יֵדַע
אֶת סוֹדָהּ שֶׁל הָעֲבָדָה?
הָעֲבָדָה הִיא מְעַנְיֶנֶת:
אֵיךְ נִכְנַסְתִּי לַצִּנְצֶנֶת,
אֵיךְ נִכְנַסְתִּי, וְכָעֵת:
אֵיךְ הִצְלַחְתִּי גַּם לָצֵאת?
בַּתְּחִלָּה, אֲנִי יוֹדֵעַ,
בְּיָדִי הָיָה מַטְבֵּעַ,
וְנָפַל מִתּוֹךְ הַיָּד
לְבַקְבּוּק שֶׁל לִימוֹנַד.

אָז עַל הַמַּטְבֵּעַ חַסְתִּי
לַצִּנְצֶנֶת חִיש נִכְנַסְתִּי
כַּאֲמוֹדַאי בַּיָּם
לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִשָּׁם.
בְּעוֹדִי עוֹמֵד בַּמַּיִם,
— אֱלֹהִים שֶׁבַּשָּׁמַיִם! —
מִישֶׁהוּ עָבַר וְסָתַם
הַבַּקְבּוּק בִּפְקָק סְתָם.
'עֵסֶק בִּיש הוּא!' כָּךְ חָשַׁבְתִּי
וּבְכָל כֹּחִי נָשַׁפְתִּי,
שְׁתֵּי שָׁעוֹת נָשַׁפְתִּי כָּךְ
עַד שֶׁהַבַּקְבּוּק נִפְתַּח.
אָז אֶת מַטְבְּעִי מָצָאתִי
וּמִן הַבַּקְבּוּק יָצָאתִי,
וְהַכֹּל נִגְמַר בְּטוֹב,
רַק הַגְּרוּשׁ הָיָה רָטֹב."

הצעה לפעילות יצירתית

הכינו את דמותכם - או את דמותו של גוזמאי תקוע בתוך בקבוק או צנצנת.

ניתן להשתמש בצנצנת או בבקבוקי פלסטיק. חותכים את הבסיס ועליו מניחים דמות קטנה
העשויה מפלסטלינה, או שיפוד קטן עליו מולבשים ראש וגוף מנייר, בד, או כל חומר אחר.
לאחר יצירת הדמות ניתן להבריג חזרה את הבקבוק לבסיס.

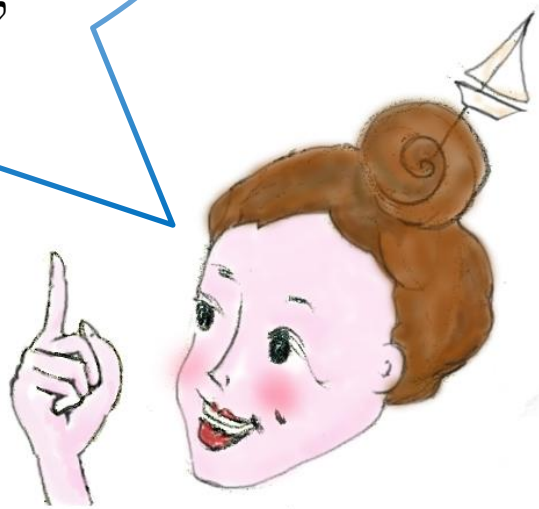

כְּנָפַיִם לַשָּׁמַיִם

מַר גֻּזְמַאי אָמַר: "הַפַּעַם
אֲסַפֵּר דְּבָרִים שֶׁל טַעַם,
תִּשְׁמְעוּ מִפִּי עַתָּה
הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ.
אֵיךְ צָמַח לִי זוּג כְּנָפַיִם
וְעָלִיתִי לַשָּׁמַיִם
וּבְלִיתִי בַּמְּרוֹמִים
לַיְלָה וּשְׁלֹשָׁה יָמִים.
לָמָּה טַסְתִּי וּפָרַחְתִּי!
מִשָּׁרָב, מֵחֹם בָּרַחְתִּי,
הֵן יָדוּעַ: בַּמָּרוֹם
לֹא כָּל כָּךְ מֵצִיק הַחֹם
גַּם בִּצְפַת גַּם בְּרַמָּלָה
לֹא קָרִיר כְּשָׁם, מִלְּמַעְלָה,

רוּחַ־כְּפוֹר, מַמָּשׁ צִנָּה,
בְּחַיַּי, זוֹ קַיְטָנָה!
עַנְנֵי־שֶׁלֶג טָסִים שָׁם,
וְשַׁלְגֵי סֶכֶר יוֹרְדִים שָׁם,
וּבְיַחַד, הָהּ, חֶמְדָּה!
הֵם יוֹצְרִים הָרֵי־גְלִידָה.
שָׁם בְּתוֹךְ גְּלִידָה טִיַּלְתִּי,
וְאֶת הַגְּלִידָה אָכַלְתִּי,
הִיא שִׁמְּשָׁה לִי אֲרוּחָה
גַּם יָשַׁנְתִּי בְּתוֹכָהּ.
אַךְ קָרָה מִקְרֶה אִוֶּלֶת,
כִּי קִבַּלְתִּי שָׁם נַזֶּלֶת,
זֶהוּ שֶׁהֶחֱזִיר אוֹתִי
אֶל עִירִי וּלְבֵיתִי."

הצעה לפעילות יצירתית

ציירו בשמחה על פי דמיונכם הפרוע
טיול בשמיים בין הררי גלידה.

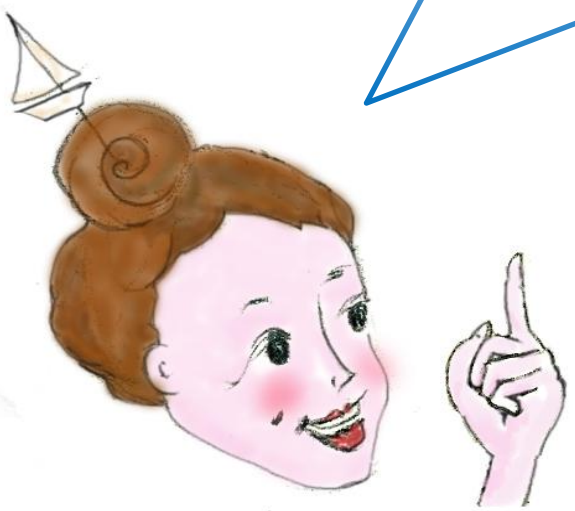

שֶׁמֶשׁ בְּמַלְדָּה

מַר גֶּזְמַאי אָמַר לִי אֶמֶשׁ:
"הַאֲמִינִי, זוֹ עֶבְדָּה —
בְּבֵיתִי עַכְשָׁו הַשֶּׁמֶשׁ
אֲרוּזָה בַּמִּזְוָדָה.

כִּי מָחָר אֲנִי נוֹסֵעַ
לְטַיֵּל מִחוּץ לָעִיר
וְדָאַגְתִּי מִלְּמַפְרֵעַ
כְּבָר לְמֶזֶג הָאֲוִיר.

חֵן כָּל כָּךְ נָעִים לָנוּחַ
כִּי יַבְהִירוּ הַיָּמִים,
לֹא בָּרָד, לֹא בֹּץ, לֹא רוּחַ
לֹא עָנָן וְלֹא גְשָׁמִים.

לְפִיכָךְ בֵּין הָעַרְבַּיִם
אַצְתִּי בַּסִּירָה לַיָּם
וָאֶקַּח מִן הַשָּׁמַיִם
שֶׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת שָׁם.

אֲרַזְתִּיהָ, עֲטַפְתִּיהָ
בְּסָדִין חָלָק לָבָן,
וְלַדֶּרֶךְ לִי שְׁמַרְתִּיהָ
שֶׁחֲלִילָה לֹא תּוּצַן.

וְעַכְשָׁו אֲנִי נוֹסֵעַ
בְּשִׂמְחָה מִחוּץ לָעִיר,
שֶׁהֲרֵי אֲנִי יוֹדֵעַ,
כִּי הַשֶּׁמֶשׁ לִי תָּאִיר!"

הצעה לפעילות יצירתית

ציירו או הכינו מזוודה מיניאטורית מקופסת קרטון קטנה

ניתן להשתמש בקופסה של תיונים, קופסאות גפרורים, וכו'.
הוסיפו לה ידית, ולתוכה הכניסו שמש קטנה
"עטופה בסדין חלק לבן, שחלילה לא תוצן..."

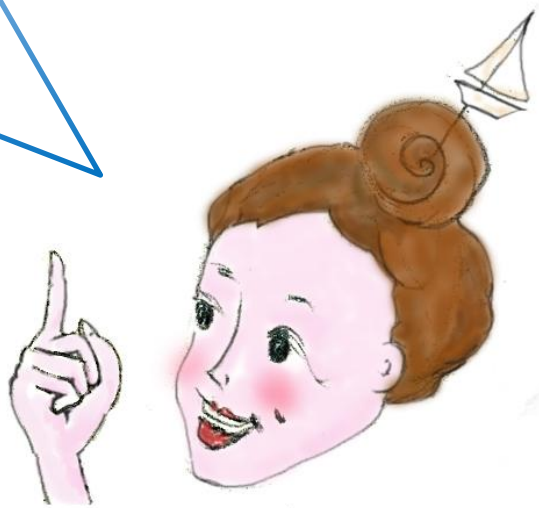

רעיון למשחק: השלמת משפטים

להגזים זה כלי להבעה והמחשה. תנו לילדים להשלים את המשפטים עם הגזמות (מטאפורות) יצירתיות משלהם:

ראיתי איש שמן כמו (פיל)
אני חזקה כמו _____
אני כל-כך רעב, יכולתי לאכול עכשיו _____
אני עייפה כמו _____
אחי הגדול רץ מהר כמו _____

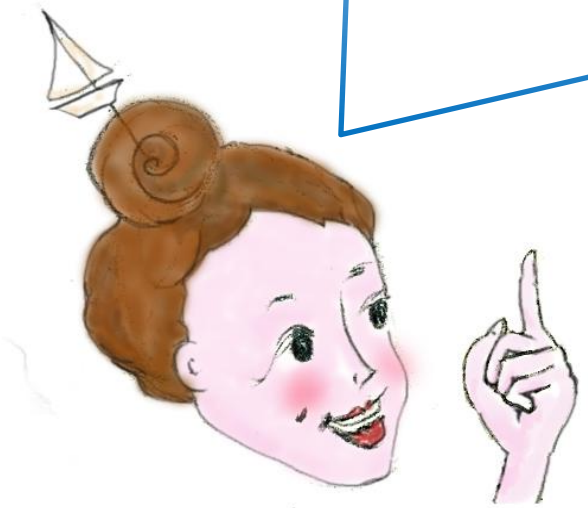

רעיון למשחק:
דברים שלא קורים לכל אחד...

תנו לילדים לספר (להמציא) סיפורים "שלא קורים לכל אחד" (דמיוניים).
כך נעודד את חדוות ההמצאה והיצירתיות
(אין צורך לעמוד על ההבדל בין מציאות לדמיון)

דוגמאות:
"אתמול הגיעה לחצר שלי ציפור ענקית ולקחה אותי לביקור בקן שלה."
"פעם קפצתי כל-כך גבוה בטרמפולינה שהצלחתי לגעת בירח."
"קודם גירדתי לי באוזן כל-כך עמוק עד שהאצבע יצאה לי מהאוזן השנייה."

אפשר לתת לכל ילד להציג את הסיפור שלו

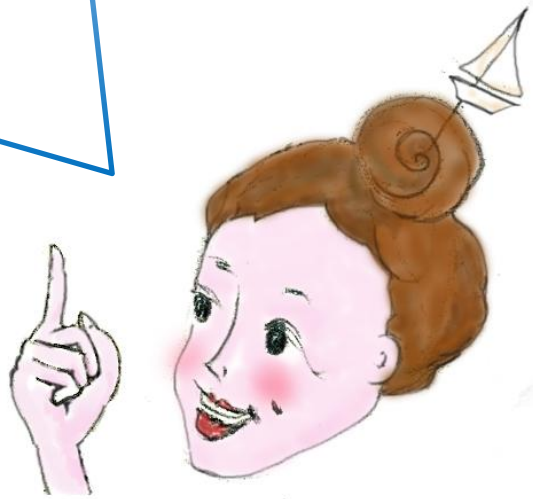

ולסיום

אני מזמינה אתכן לשיר עם הילדים את השיר "החולם הקטן" המופיע בהצגה.
אני לא שרה להם את הבית האחרון... כי הוא קצת שובר את הקסם.
להלן הקישור ומילות השיר:
www.youtube.com/watch?v=rfMiJVJ9veg

החולם הקטן
מילים: זמירה חן
לחן: נורית הירש

לו יכולתי - הייתי ענן
צחור או אפור, לא אכפת
הייתי נוטש את ביתי הקטן
ומרחף בשמים לבד.

הייתי אוסף כוכבים
בשתי כפות הידיים
קורץ לירח הכסף
ולשמש מושך בקרניים.

לו רק ניתן, לו רק ניתן
הייתי עושה זאת מזמן.
לו רק ניתן, לו רק ניתן
הייתי עושה זאת מזמן.

לו יכולתי - הייתי פרפר
מרחף לו בינות השיחים
מבוקר עד ערב הייתי אז שר
סוד ממתיק באוזני הפרחים.

אז פרח הייתי בוחר
גביע מלא אגלי טל
ושיר אהבה מזמר
מזמר לו עד שיגדל.

לו רק ניתן...

לו יכולתי - הייתי קוסם
מטייל בספרי אגדות
הייתי את כל העולם מבשם
ביופיים של רזים וסודות.

הייתי קורא לילדים
לוקח איתי את כולם
לארץ פלאים חמודים
שם ירח תלוי על סולם.

לו רק ניתן...

אך אינני יכול להיות
לא פרפר, לא ענן, לא קוסם
אני רק יושב וחולם חלומות
וחולם, וחולם, וחולם...

בהצלחה ובהנאה

מיכל רובין
054-8300357

איורים: הדס כהן

החברה למתנ"סים
רשת חברתית אמיתית
סל תרבות ארצי
משרד החינוך